

PRESSEMEDDELELSE

7. december 2010

Hvorfor angriber hajer i Det Røde Hav pludselig mennesker?

Medierne har skrevet meget om haj-angreb i den seneste tid. I løbet af to uger har der været fem tilfælde, hvor snorkel-dykkende turister i Det Røde Hav, har været udsat for angreb fra hajer. Det er en helt usædvanlig situation. Ingen af verdens ca. 500 hajarter har mennesker som en del af deres normale diæt, og angreb med dødelig udgang er meget sjældne. Langt de fleste møder mellem mennesker og hajer forløber helt fredeligt, og for mange turister er det en oplevelse for livet.

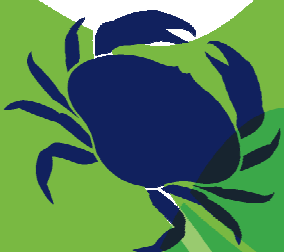
Det kan være svært at nuancere billedet af det, der er foregået. Det er dramatiske begivenheder om liv og død. Hvorfor er det pludseligt blevet farligt at dykke i det smukke Røde Hav? Det er ikke helt let at give et entydigt svar. Sandsynligvis er der flere faktorer som spiller ind.

Den formodede ”gernings-haj” til angrebene i Egypten er en oceanisk hvittpet haj (*Carcharhinus longimanus*). Denne haj-art kan blive op til knap 4 meter, sjældent dog mere end 3,5 meter. Den lever primært på åbent hav, hvor den jager tæt på overfladen. Den er ikke kræsen, og fisk, blæksprutter, havfugle, havskildpadder er bl.a. på menuen. Arten har ry for at være nysgerrig og opsøgende, og dykkere, som krydser dens vej, vil ofte opleve, at hajen svømmer helt tæt på for at tage dem nærmere i øjesyn.

Ved store skibsforlis under de to verdenskrige, har denne hajart været skyld i mange dødsfald hos de overlevende, som lå i havoverfladen. Overfor andre hajer optræder den dominerende og aggressivt. Den oceaniske hvittpetede haj hører til havets ”nomader”, og den kan svømme tusindvis af kilometer tværs over verdenshavene i jagt på føden. Derfor findes arten over en stor del af kloden, i et bredt bånd omkring ækvator, fra den 20. nordlige breddegrad til 20. sydlige breddegrad. Danske farvande er dog for kolde til at hajen kommer tæt på Danmark. Arten er en regelmæssig gæst i Det Røde Hav, og kun meget sjældent giver det farlige situationer for dykkende turister.

Mulige årsager til de usædvanlige angreb i Det Røde Hav:

1. I forbindelse med en egyptisk højtide blev der sejlet et stort antal levende dyr (f.eks. geder og lam) ind til Sharm el-Sheikh. Dyr, som døde under transporten, blev smidt i havet, inden skibet sejlede ind i havnen. Lugten af de mange døde dyr i vandet kan have tiltrukket ekstraordinært mange hajer. Hvis dykkere svømmer tæt på hajer, som er i fuld gang med at jage og spise, øges risikoen for, at hajerne vil forsøge at jage mulige konkurrenter til føden væk.

2. En enkelt særligt aggressiv haj kan være skyld i alle angrebene. En gammel og svækket haj kan have svært ved at skaffe sig føde nok, og det kan være årsagen til, at mennesker pludselig bliver jaget bytte.

Generelle råd til dykkere i haj-fyldt farvand.

1. Dyk aldrig alene!
2. Forhold dig i ro og hold øje med hajer.
3. Hold afstand. Lad være med at svømme efter en haj, som forsøger at svømme væk. Hajen kan opfatte det som en trussel, og der er risiko for, at den angriber i selvforsvar.
4. Lad være med at fodre hajerne. Risikoen for angreb stiger, når hajerne bliver ophidsede under jagt. Hold godt øje med hajer som bliver nysgerrige og svømmer for tæt på. En haj er langt mindre tilbøjelig til at angribe, når dykkeren tydeligt viser, at han/hun er opmærksom, og derfor ikke er et let bytte. Svøm roligt væk, men hold hele tiden øje med, hvad hajerne foretager sig. Hvis man dykker flere sammen, så dæk hinandens rygge.
5. Undgå at plaske rundt i panik i havoverfladen, selv om det kan være svært, når man er bange. De lavfrekvente lyd tiltrækker hajerne og øger risikoen for angreb.
6. Hvis en haj alligevel angriber, så forsøg at slå hårdt på snuden eller på gællespalterne på siden af hajens hoved. Øjnene er også følsomme. Det er en potentielt livsfarlig situation, og man har alt at vinde ved at gøre mest muligt modstand. Hvis man har undervandskamera eller lygte med, kan de bruges til at slå med.

Andre fakta om oceanisk hvittpet haj:

- Forventet levealder er ca. 22 år.
- Hajerne bliver kønsmodne, når de er omkring 6-7 år. Hunnen er drægtig i 12 måneder, og hun føder 1-15 levende unger.
- I 2009 var der på hele kloden i alt 61 hajangreb på mennesker, hvoraf de 5 var med dødelig udgang (Kilde: ISAF).
- Mere end 10 millioner hajer dør hvert år på grund af menneskets udnyttelse af havet.

For yderligere information:

Karsten Bjerrum Nielsen, biolog og udstillings- og formidlingschef
Tlf: 8758 0521 / 3025 1551, e-mail: kbn@kattegatcentret.dk.

